

BAKSPEJLET

FORSKNING OG NY VIDEN OM DAGTILBUD

FORÆLDRE:

Ja tak til mere vejledning

4

GODE RÅD TIL
FORÆLDRE-
SAMARBEJDET

Find den gode
balance mellem
app og snak

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

HVAD ER BAKSPEJLET?

Bakspejlet er et magasin, der beskæftiger sig med aktuel forskning om børn i dagtilbud. Bakspejlet udkommer én gang om året og tager en lang række aktuelle emner op. Magasinet udgives af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) og er baseret på resultaterne af skandinavisk forskning og EVA's evalueringer, undersøgelser og redskaber på dagtilbudsområdet.

Bakspejlets temahæfte, som er denne udgivelse, er et supplement til Bakspejlet og sætter fokus på ét emne: I denne udgave af Bakspejlets temahæfte kan du læse om samarbejdet mellem pædagoger og forældre.

Læs mere på:
www.eva.dk/bakspejlet

BAKSPEJLET

– forskning og ny viden om dagtilbud

© 2017

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

www.eva.dk/bakspejlet

Redaktion: Signe Bohm (ansvh.),
Anne Breinhold Olsen, Laura Detlefsen,
Camilla Mehlsen

Design: BGRAPHIC
Fotos: Ture Andersen, Kamilla Bryndum
Illustrator: BGRAPHIC, Noun Project
Tryk: Rosendahls
Oplag: 2.000
ISBN: 978-87-7182-007-2

4

FORÆLDRE: JA TAK TIL MERE INSPIRATION OG VEJLEDNING FRA PÆDAGOGERNE

Hvordan kan man booste vejledningen af forældrene?

8

FORÆLDRE ØNSKER DIREKTE SNAK OG DIGITAL KONTAKT

Hvor ligger den gode balance mellem app og snak?
Se på digitalisering med forældrenes øjne

12

MÅ KARL EMIL REJSE SIG FRA FROKOST FØR ALLE ANDRE?

Det er en myte, at forældre og pædagoger
mener noget helt forskelligt om,
hvordan hverdagens konflikter skal løses

15

BRUG BAKSPEJLET PÅ NETTET

DIALOGKORT

Kom videre med vejledning af forældrene og den gode
digitale kommunikation med EVA's dialogkort

Forældresamarbejde er en balancegang

'IT TAKES A VILLAGE TO RAISE A CHILD'. Sådan lyder et populært ord-sprog, som vi godt kan overføre til Danmark og den måde, børnelivet udspiller sig - med hjemmet og dagtilbuddet som to kardinalpunkter i børnenes 'landsby'.

Langt de fleste mindre børn i Danmark lever deres hverdagsliv dels i dagplejen, vuggestuen eller børnehaven og dels derhjemme hos forældrene. Derfor har det pædagogiske personale og forældrene en vigtig fælles opgave med at binde de forskellige arenaer sammen, så barnet oplever et godt samspil mellem det derhjemme og dagligdagen i dagtilbuddet.

Jo bedre kontakten og samarbejdet er mellem forældre og pædagoger, des mere positivt og trygt oplever barnet dagtilbuddet, viser forskning. Et velfungerende forældresamarbejde kan desuden give børnene en bedre kognitiv og social udvikling. Det gælder især børn i socialt udsatte positioner. Pædagoger og forældre har hver især en unik viden om barnet, og når de deler den viden med hinanden, bliver de sammen klogere på, hvad der er vigtigt for barnet, og hvad de sammen kan gøre for at fremme barnets trivsel, udvikling og læring – og ikke mindst det gode børneliv!

Det er dog en delikat balance at finde frem til, hvordan og om hvad pædagoger og forældre skal samarbejde. For det første er måden, vi samarbejder på, ikke en 'one size fits all'-størrelse, men skal tage højde for hver enkelt families behov og livssituation. For det andet kan det være svært at finde frem til en balance i forhold til de emner, som forældre og personale samarbejder om, og i hvor høj grad de skal træde ind på hinandens arenaer: Hvor meget indflydelse på barnets hverdag i dagtilbuddet ønsker pædagogerne fx, at forældrene har? Og hvor langt ind i privatlivet ønsker forældrene, at pædagogernes råd og vejledning skal gå?

Spillerummet for samarbejdet er faktisk større, end mange måske er klar over – så længe samarbejdet bygger på en respekt for og en nysgerrighed på hinandens indsigter i barnets liv. Det viser EVA's nye undersøgelse, "Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner". Mange forældre vil gerne have vejledning og input fra pædagogerne til, hvordan de selv kan understøtte deres børns udvikling derhjemme. Det er vigtig viden for fremtidens forældresamarbejde.

”

Mange forældre vil gerne have vejledning og input fra pædagogerne til, hvordan de selv kan understøtte deres børns udvikling derhjemme.

AF SIGNE BOHM
Områdechef for Dagtilbud,
Danmarks Evalueringsinstitut

I dette temanummer af Bakspejlet tager vi fat på det gode samarbejde mellem forældre og pædagoger. Med udgangspunkt i EVA's nye undersøgelse og i anden forskning giver vi gode råd og tips til, hvordan samarbejdet kan forbedres. Vi håber, at I her kan finde inspiration til, hvorfor og ikke mindst hvordan I kan sætte forældresamarbejde på dagsordenen til gavn for børnene.

Rigtig god læselyst!

FORÆLDRE: JA TAK TIL MERE INSPIRATION OG VEJLEDNING FRA PÆDAGOGERNE

AF ANNE BREINHOLD OLSEN

Forældre ønsker mere dialog og vejledning i, hvordan de får deres børn til at lære, udvikle sig og trives, viser ny undersøgelse fra EVA. Vejledningen skal have form af inspiration og tage udgangspunkt i både forældrenes og pædagogernes viden om barnet

Der er kommet et meget større fokus på forældrenes rolle i forhold til børnenes læring

DORTE Kousholt

Der er stort set roser over hele linjen, når forældre skal vurdere samarbejdet med pædagogerne i deres børns daginstitution.

Hele 93 procent af forældrene synes, at samarbejdet fungerer tilfredsstillende, viser en ny stor undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut.

Men der er også områder, hvor roserne endnu står i knop, og potentialet ikke er fuldt udlevet: Nutidens forældre er nemlig langt mere sultne efter pædagogernes vejledning, gode råd og inspiration, end daginstitutionerne giver dem, konkluderer EVA's undersøgelse.

"Rigtig mange forældre efterlyser mere vejledning og flere input fra de fagprofessionelle i, hvad de kan gøre, for at deres børn trives, lærer og udvikler sig," siger evalueringskonsulent Laura Detlefsen fra EVA. Hun står bag undersøgelsen, der bygger på spørgeskemaundersøgelser og interview blandt forældre og daginstitutionsledere.

Undersøgelsen viser fx, at 61 procent af forældrene efterspørger vejledning fra personalet i at styrke deres børns relationer, 59 procent af forældrene vil gerne have vejledning i, hvordan de styrker barnets sprog, og 71 procent ønsker vejledning i, hvordan de gør deres barn skoleparat.

Tidstypisk tendens

EVA's undersøgelse tager udgangspunkt i, at der de senere år er kommet en ret stor bevågenhed – både fagligt og politisk – om samarbejdet mellem forældre og daginstitution og et større fokus på, hvad et velfungerende samarbejde kan betyde for børns trivsel, udvikling og læring. Fx er der lagt op til, at forældresamarbejdet bliver et gennemgående tema, når pædagogerne i fremtiden skal arbejde med de pædagogiske læreplaner.

For lektor Dorte Kousholt fra DPU, Aarhus Universitet, kommer det ikke som en overraskelse, at forældre i dag efterspørger mere vejledning fra pædagogerne. Hun har i mange år forsket i forældresamarbejde og i børns liv på tværs af daginstitutioner, hjem og forældreskab og har bl.a. bidraget til bogen "Forældresamarbejde – forskning i fællesskaber".

"Der er kommet et meget større fokus på forældrenes rolle i forhold til børnenes læring, og mange forældre er optagede af, om det, de gør derhjemme, nu også er godt nok. I mange almindelige hverdags-

situationer kan der derfor nu komme et ekstra lag – fx at man kender til dialogisk læsning, som man låner teknikker fra, når man læser godnathistorie for sine børn," siger Dorte Kousholt.

Uopfyldte behov

Forældrenes behov for vejledning bliver dog i mange tilfælde ikke mødt i daginstitutionerne, viser EVA's undersøgelse også. Hver anden eller flere forældre oplever fx ikke, de bliver vejledt i at styrke deres barns sproglige

udvikling, sociale relationer eller skoleparathed, selvom størstedelen af forældrene gerne vil have den form for vejledning.

Ligesom der er 60 procent af forældrene, der gerne vil have, at pædagogerne vejleder dem om barnets læring derhjemme, mens kun 45 procent af dem faktisk oplever, de får den vejledning. Hele 91 procent af lederne siger dog, at forældrene faktisk opfordres til at arbejde med barnets læring derhjemme.

"Der kan være mange grunde til den forskel i opfattelsen af, hvor meget vejledning der gives. Måske har man som ledelse et ideal for, hvad der skal foregå, som ikke helt realiseres i praksis. Det kan også være, at forældrene bare oplever det anderledes. Tit er det nok sådan, at man som pædagog tænker: 'Det har vi jo sagt', " siger Dorte Kousholt.

Nej til opdragelsestips

Selvom forældrene ønsker sig mere vejledning inden for mange områder, er der også emner, som forældre som hovedregel ikke vil have pædagogernes vejledning i. 70 procent af forældrene siger fx nej til, at pædagogerne vejleder dem i, hvordan de som forældre bedst opfylder barnets basale behov – fx hvordan barnet skal sove eller spise – og 65 procent ønsker ikke, pædagogen skal give tips til, hvordan Alma eller Emil skal opdrages derhjemme.

"Forældrene frabeder sig ofte den vejledning, der går ind i deres privatsfære som familie, og siger nej tak til råd om den mere nære omsorg og opdragelse," siger Laura Detlefsen.

Inspiration frem for instruktion

Det kan være en svær balancegang for pædagogerne at give forældrene vejledning. Mange forældre bryder sig nemlig ikke om at få for konkrete anvisninger eller forskrifter om, hvad de bør gøre. 'Jeg ville blive irriteret, hvis personalet gik ind og sagde, hvad jeg

arbejde, hvor vi ikke kan forstå barnets udviklingssituation, hvis ikke vi kigger begge steder og ser samarbejdet som en udveksling af den viden, som pædagoger og forældre hver især har,” forklarer Dorte Kousholt.

Det ressourcefulde møde er en vigtig byggesten

EVA's undersøgelse viser også, at det "ressourcefulde møde" er en af de allervigtigste byggesten for et velfungerende samarbejde. Det ressourcefulde møde er, når pædagoger og forældre bruger hinandens unikke viden om barnet til sammen at skabe de bedste vilkår for, at barnet trives, udvikler sig og lærer. 'Forældrene har følelserne, pædagogerne har fagligheden', som en af lederne i EVA's undersøgelse siger, og det er de ender, der, lidt firkantet trukket op, skal mødes i samarbejdet:

"Forældre og pædagoger har indsigt i forskellige sider af barnets liv, og når de perspektiver og erfaringer deles, beriges samarbejdet om barnet. Derfor er det så vigtigt, at der er en gensidig lydhørhed og respekt for hinanden, og man sammen er nysgerrige på, hvad der er vigtigt for barnet," siger Laura Detlefsen.

Gode rammer i hverdagen

For at give plads til det hele – det ressourcefulde møde, den gensidige vejledning – skal rammerne i institutionen naturligvis

skal gøre', siger en forælder i EVA's undersøgelse. En anden siger 'Personalet skal ikke synes, de kender mit barn bedst, eller bestemme, hvordan man skal opdrage sit barn.'

"Vi kan se, at forældrene er meget mere åbne over for vejledning, som de oplever som konstruktiv og inspirerende, og som noget, man selv kan plukke i, frem for mere håndfaste dessiner om, hvad man bør gøre," siger Laura Detlefsen.

Vejledning en gensidig øvelse

Dorte Kousholt kan godt genkende billedet fra sin forskning. Hun oplever, at forældre på den ene side efterspørger tydelighed fra personalet om mange forhold i det daglige i institutionen – alt fra børnenes påklædning, til hvor længe

afleveringen skal være. På den anden side ønsker forældrene sig ikke detailvejledning, der går på, hvordan de skal leve deres familieliv – og hvis forældrene ikke selv efterspørger gode råd om det derhjemme, så kan det godt opleves som ret invaderende at få det.

"Det er vigtigt, at samarbejdet mellem forældre og pædagoger ikke bliver tolket som en ensrettet vej, hvor pædagogerne skal overøse forældre med standardiserede gode råd og faglig viden," siger Dorte Kousholt.

"Den øgede ansvarliggørelse af forældrene og det voksende fokus på børns læring kan også tippe over i noget ukonstruktivt og en mistillid til forældrene om, at de ikke gør det godt nok. Vi skal i højere grad tænke i, at det er et sam-

FORÆLDRENE'S

HOT – OR – NOT

DET VIL FORÆLDRE GERNE HAVE VEJLEDNING I

1. Hvordan kan jeg gøre mit barn parat til at gå i skole? **71%**
2. Hvordan kan jeg styrke mit barns læring? **71%**
3. Hvordan kan jeg styrke mit barns sprog? **59%**

DET VIL FORÆLDRE IKKE HAVE VEJLEDNING I

1. Hvordan får jeg hverdagen som forældre til at fungere? **17%**
2. Hvilke aktiviteter kan jeg lave derhjemme med mit barn? **25%**
3. Hvordan opfylder jeg mit barns basale behov for fx kost og søvn? **30%**

4 VEJE TIL AT BOOSTE FORÆLDRE- SAMARBEJDET

Vidste du, at ...

... nogle forældre gerne vil have mere vejledning end andre?

- Forældre med kort uddannelse og tosprogede forældre ønsker fx i højere grad end forældre med en videregående uddannelse og forældre, der taler dansk i hjemmet, at det pædagogiske personale har fokus på barnets læring i hjemmet.
- Kortuddannede forældre og tosprogede forældre er også mere positivt indstillede over for vejledning om emner, der knytter sig til barnets opdragelse og omsorg, end de øvrige forældre er.

være på plads. Forældrene oplever, at det især er i indkøringen, at der er plads til, at de bliver spurgt om deres viden om barnet. Men når hverdagen kører, skal der også være tid til god dialog og de uformelle snakke: 90 procent af forældrene oplever fx den daglige dialog i hente- og bringe-situationer som vigtig.

"Der er vigtigt med de gode rammer for dialogen i hverdagen, så der er mulighed for, at forældre og pædagoger kan være nysgerrige på hinandens perspektiver og udveksle deres viden om barnet, så de sammen kan møde barnets behov," afrunder Laura Detlefsen.

Dorte Kousholt tilslutter sig, at det er vigtigt med tid i hverdagen til at tale med hinanden, dele sine perspektiver på barnet og finde løsninger – sammen. Forældre-samarbejdet kan også få et boost af, at de gængse rammer for forældremøderne gentænkes, eller at man som personale er ret eksplicit med, hvad der ligger bag de pædagogiske handlinger.

"Som institution kan man se på, i hvilke sammenhænge man mødes, og hvordan man udveksler viden om børnene. Og så skal man huske, at institution og hjem er nogle forskellige kontekster for barnet, og pædagoger og forældre kan støtte barnets udvikling på forskellige måder," siger Dorte Kousholt. •

1

GENSIDIGHED

Betragt vejledning som en gensidig størrelse. Tal sammen, del jeres perspektiver og viden, og find løsningerne – sammen. Spørg forældrene.

2

HVERDAGENS PÆDAGOGIK

Fortæl forældrene om, hvorfor I gør, som I gør. En konstruktiv vejledning tager afsæt i, hvad I som pædagoger gør til hverdag i institutionen. For forældre, der jo i denne sammenhæng ikke selv er fagpersoner, kan det være meget givende, når personalet forklarer baggrunden for de pædagogiske handlinger, der er i institutionen. Det kan forældrene hente inspiration fra og omsætte til, hvad de kan gøre derhjemme.

3

NYE SAMMENHÆNGE

Skab gode sammenhænge, hvor forældre og pædagoger kan mødes og udveksle viden. Måske skal forældremøderne gentænkes på en måde, så pædagogerne kan komme med deres professionelle input, samtidig med at man hører om de andre forældres erfaringer om specifikke emner, fx barnets sprog?

4

FORÆLDRESPARRING

Skab rum for, at forældrene kan støtte og vejlede hinanden. De deler mange af de samme oplevelser i hverdagen og kan have glæde af at høre om, hvordan de andre håndterer de udfordringer, der er forbundet med at gå i institution – fx når ens barn græder ved aflevering.

Rådene er udarbejdet i samarbejde med Dorte Kousholt

UNDERSØGELSEN BAG ARTIKLEN

Danmarks Evalueringsinstitut (2016): "Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner".

Undersøgelsen bygger på spørgeskemaundersøgelser blandt 447 dagtilbudsledere og 751 forældre. Desuden indgår der kvalitative interviews med 12 dagtilbudsledere og 10 forældre.

FORÆLDRE ØNSKER DIREKTE SNAK OG DIGITAL KONTAKT

Digital kommunikation vinder frem i dagtilbud. Ny undersøgelse fra EVA viser, at den digitale kommunikation kan gavne forældre-samarbejdet, hvis den ikke erstatter den daglige snak ansigt til ansigt. Flere ledere udtrykker bekymring for, at digitalisering hægter nogle forældre af – og dermed også nogle børn.

AF CAMILLA MEHLSSEN

Digital kommunikation er et godt supplement i forældre-samarbejdet, men må ikke erstatte daglig snak. Det er det billede, som tegner sig i en supplerende analyse af data fra EVA's undersøgelse af samarbejde mellem forældre og daginstitutioner fra 2016.

Kommunikationen mellem forældre og daginstitutioner foregår i stigende grad på digitale platforme og via sociale medier såsom Børnelntra, Tabulex, Mit-barn og Facebook. Det er forskelligt, hvilke platforme daginstitutionerne benytter sig af, men undersøgelsen viser, at langt de fleste institutioner bruger en eller flere former for digitale redskaber til at kommunikere med forældrene. Blot fem procent af lederne svarer, at daginstitutionen ikke bruger digitale redskaber til at kommunikere med forældrene.

Det er endnu sparsomt med undersøgelser, der belyser digitale redskabers betydning for forældresamarbejdet. Rapporten 'Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner' (EVA, 2016) viser en række fordele og ulemper ved den digitale kommunikation set fra henholdsvis daginstitutionernes og forældrenes perspektiv. Rapporten bygger på spørgeskemaundersøgelser og interview blandt forældre til børn i daginstitutioner og daginstitutionsledere.

Digitalt indblik i dagligdagen

En central pointe i analysen er, at mange forældre sætter pris på at kommunikere digitalt med personalet i daginstitutionen. De efterspørger især billeder, film og lyd fra barnets dagligdag, som giver dem indblik i, hvad barnet har oplevet i løbet af dagen. Fx kan billeder fra sandkassen eller skovturen være et rigtig godt afsæt for foræl-

dres dialog med barnet derhjemme. Som en forælder udtrykker det: "Skønt at få indblik i dagligdagen, så man kan tale med barnet om det."

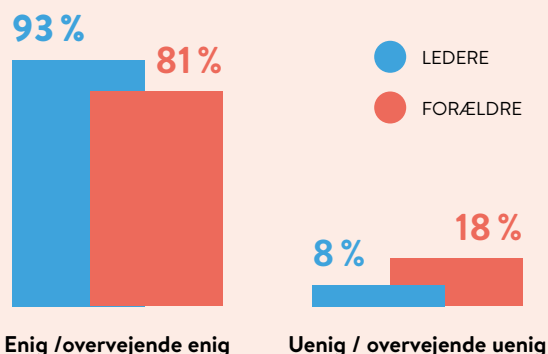
Også lederne er overvejende tilfredse med den digitale kommunikation med forældrene, blandt andet fordi de oplever, at det kan være ressourcebesparende, at alt kan findes digitalt.

Samtidig understreger både forældre og ledere, at digital kommunikation ikke må erstatte dialog og den direkte personlige kontakt mellem pædagoger og forældre. En forælder udtrykker det sådan her: "Det med at kunne læse sig frem til alting og ikke se nogen i øjnene er en dårlig udvikling."

En anden forælder mener, at det er "vigtigt, at barnet ser, at forældrene kommunikerer ansigt til ansigt, og ikke alt foregår på en skærm."

Digital kommunikation er et godt supplement

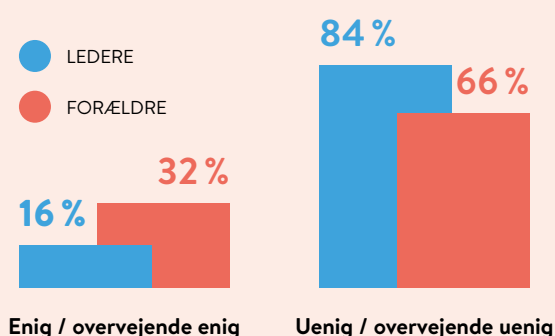
Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn:
"Den digitale kommunikation er et godt supplement til den dialog, vi har med forældrene, når de afleverer og henter deres barn."*

*Ordlyden tager afsæt i formuleringerne fra spørgeskema rettet mod ledere. Forældrene er blevet spurgt på en lidt anden måde, fx til deres dialog med 'personalet' i stedet for 'forældrene'. Pga. afrunding summer total i ledernes besvarelser ikke til 100%. 1% af forældrene svarer 'ved ikke'.

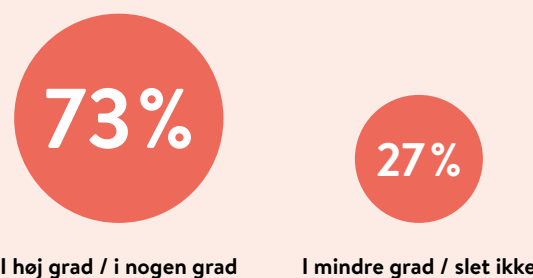
Hver tredje forælder mener, digital kommunikation erstatter daglig dialog

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn:
"Den digitale kommunikation har erstattet en del af den dialog, vi har med forældrene, når de afleverer og henter deres barn."*

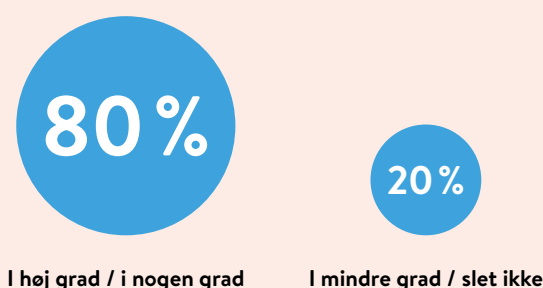

*Ordlyden tager afsæt i formuleringerne fra spørgeskema rettet mod ledere. Forældrene er blevet spurgt på en lidt anden måde, fx til deres dialog med 'personalet' i stedet for 'forældrene'. Pga. afrunding summer total i ledernes besvarelser ikke til 100%. 1% af forældrene svarer 'ved ikke'.

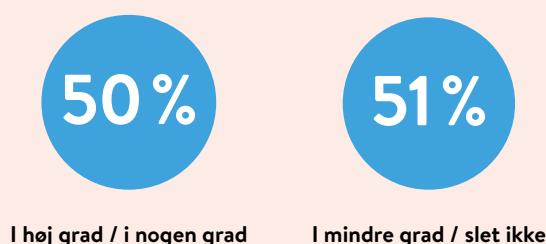
Forældre: I hvilken grad ønsker du, at personalet bruger digitale redskaber til at kommunikere med dig om dit barn?

Ledere: I hvilken grad er I tilfredse med den del af kommunikationen med forældrene, der foregår digitalt?

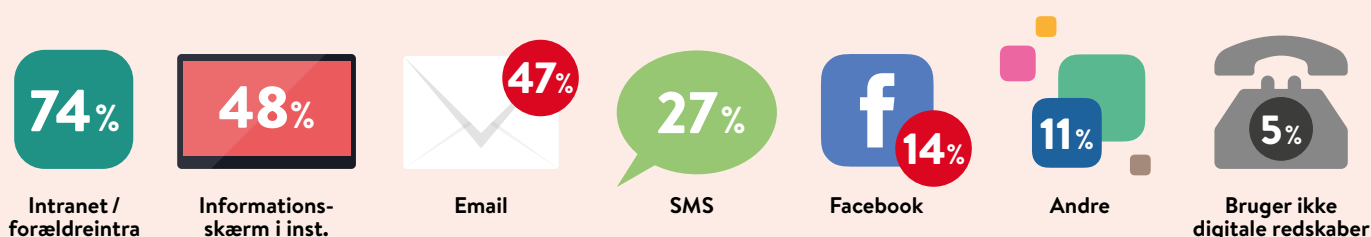

Ledere: I hvilken grad oplever du, at den digitale kommunikation hæfter nogle forældre af, som ikke er vant til at kommunikere digitalt?

Pga. afrunding summer total ikke til 100 %.

Ledere: Hvilke digitale redskaber bruger I til at kommunikere med forældre?

Det har været muligt at afgive flere besvarelser på spørgsmålet.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt 447 ledere og 751 forældre fra EVA's rapport "Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner," 2016.

Kan blive for styrende

Det er vigtigt at være opmærksom på, at den digitale formidling let kan få meget fokus og blive omdrejningspunktet for kontakten til forældrene. Når forældrene fx får sms'er om, hvor lang tid barnet har sovet, eller hvornår deres barn er blevet skiftet, sætter det fokus på noget bestemt i barnets dag, mens andre ting bliver skubbet i baggrunden.

Der er en fare for, at det, der egner sig til at blive formidlet digitalt, styrer samarbejdet og dialogen mellem pædagoger og forældre i en bestemt retning. Her er det vigtigt for både forældre og personale at huske på, at den digitale kommunikation fanger en mikroskopisk lille bid af alt det, barnet oplever i løbet af en dag.

Information kan gå tabt

En klar ulempe er, at den digitale kommunikation kan komme til at hægte nogle forældre af, hvis de ikke bruger digitale platforme – og dermed også børnene. Den bekymring udtrykker både ledere og forældre i interviewene. Bekymringen går især på, at noget går tabt. Som en leder udtrykker det: "Det negative ved digital kommunikation er dem, der ikke er kommet på. De mister information,

fx står børn uden madpakke, fordi de ikke har fået at vide, at vi skal på tur."

Et andet eksempel på, at information kan gå tabt i den digitale kommunikation, er, når forældre registrerer barnets sygdom digitalt, fordi de så kan gå glip af viden om eventuelle sygdomme i institutionen. En forælder formulerer, at "det kan være meget rart at høre, at en sygdom florerer. Det hører man ikke nu efter digitalisering."

Fælles afklaring

Interview i undersøgelsen viser også, at der blandt forældrene er en stor holdningsmæssig spredning på, hvor meget den digitale kommunikation skal fylde. En leder fortæller eksempelvis, at daginstitutionen har afklaret med forældrene, hvad det er vigtigt at få af oplysninger på daginstitutionens app. "Det var nok med et ugen-der-gik og et ugen-der-kommer og nogle bittesmå historier fra forskellige dage."

Det kan være forskelligt fra dagtilbud til dagtilbud, hvad der fungerer bedst i samspillet med forældrene. Derfor kan det være en god ide, at dagtilbuddet sammen med forældrene reflekterer over, hvad der er det mest givtige indhold i den digitale kommunikation mellem forældre og pædagogisk personale. •

UNDERSØGELSEN BAG ARTIKLEN

Danmarks Evalueringsinstitut (2016): "Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner".

Undersøgelsen bygger på spørgeskemaundersøgelser blandt 447 dagtilbudsledere og 751 forældre. Desuden indgår der kvalitative interviews med 12 dagtilbudsledere og 10 forældre.

Digitale holdninger

Langt de fleste dagtilbud benytter sig af digital kommunikation med forældrene. EVA's undersøgelse viser, at der er mange forskellige holdninger til den digitale udvikling. Brug de forskellige holdninger som afsæt for at diskutere, hvordan digital kommunikation fungerer hos jer. Hvad er godt, og hvad er mindre godt? Hvad er forældrenes holdning til digital kommunikation?

Børneintra er gået all in. Al information til forældre går den vej.

Den digitale platform er en ulempe ved sygemelding, tidligere dialog ved sygemelding.

Helt klart fordele ved det digitale: hurtigere, vælge til og fra, kun positivt.

Digital kommunikation erstatter ikke daglig snak.

Det ville være rædselsfuldt at skulle tjekke sit barn ind og ud.

Alt foregår på app, så forældrene får besked, hver gang vi trykker. I starten havde vi lyst til at flå det ned fra væggen... Men efterhånden som vi har lært at bruge det, er det godt, og forældrene er ovenud lykkelige. Forældrene er glade for app'en, især det med at sove og afføring.

Man kan stadig bare spørge, men den naturlige kommunikation, der er, når man læser noget i institutionen, den falder væk, når man får det på mail.

Ikke god tid til at få implementeret det digitale. Hvor vigtigt er det egentlig? Vi er jo i god kontakt med forældrene til hverdag.

Man kan bladere gennem med barnet derhjemme og evaluere på ting. Ellers alt for abstrakt at tale med en fireårig uden billeder.

Krav at forældre tjekker intra hver dag.

Forældrene sætter pris på fotos og små film, som gør det nemmere at have en dialog med sit barn om hverdagen.

Forældre er vildt frustrerede over intra – hvad fanden er det for et system?

LEDERE

FORÆLDRE

VÆRDIER

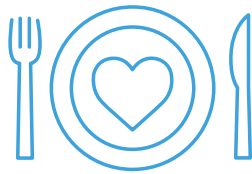
MÅ KARL EMIL REJSE SIG FRA

FØR ALLE ANDRE?

Der er kortere mellem, hvordan pædagoger og forældre mener, hverdagens dilemmaer og konflikter skal løses, end mange tror, viser en undersøgelse af forældres og pædagogers holdninger til pædagogiske spørgsmål. Til gengæld vil pædagoger langt oftere end forældre gå dialogens vej for at løse konflikterne.

AF SIGNE TONSBORG

Karl Emil på 2½ år startede i vuggestue for tre måneder siden. Han har svært ved at blive siddende ved frokostbordet det kvarter, som frokosten varer. Pædagogerne vurderer, at han hurtigt vil lære at blive siddende, indtil alle børn er færdige. Karl Emils mor er ikke enig. Hun synes, at Karl Emil skal have lov at rejse sig før de andre, fordi han er en aktiv dreng. Konflikten ulmer. Hvad bør pædagogerne gøre?

Mange ansatte i dagtilbud nikker nok genkendende til situationen fra deres hverdag og har en mening om, hvad der er det rigtige at gøre i forhold til Karl Emil og hans mor. Dilemmaet med Karl Emil stammer fra et forskningsprojekt, som de to forskere Morten Ejrnæs og Merete Monrad fra Aalborg Universitet har lavet. De har bedt en stor gruppe småbørnsforældre og en stor gruppe pædagoger forholde sig til bl.a. casen om Karl Emil. Det viser sig, at uenighederne ikke nødvendigvis er mellem pædagoggruppen på den ene side og forældregruppen på den anden. Faktisk viser undersøgelsen, at der er stor holdningsmæssig forskellighed internt i begge grupper. Og det overraskede forskerne:

”Forældre og pædagoger oplever ofte, at de er uenige eller ser forskelligt på pædagogiske spørgsmål. De tror måske, at det er tegn på en konflikt mellem et forældresyn og et pædagogsyn på tingene. Men det er en skadelig myte, for vi kan se, at det netop ikke er

sådan, at pædagoggruppen har én ensartet holdning, og gruppen af forældre har en anden,” siger lektor Morten Ejrnæs.

I må da have nogle regler!

På ét punkt deler vandene sig dog klart. Der er en tydelig tendens til, at forældrene i casen om Karl Emil og frokosten synes, at børnehaven skal fastsætte nogle regler for børnenes adfærd i forskellige situationer. 75 procent af forældrene mener, at lederen skal skære igennem og fortælle moren, at der ikke kan tages individuelle hensyn til hendes barn. Den vej mener kun 19 procent af pædagogerne, er den rigtige at gå. Mere end 80 procent af pædagogerne mener i stedet, at man bør gå dialogens vej og tage reglerne for spisesituationen op til diskussion i personalegruppen.

Pædagoger vælger dialog

Forskellen på de to gruppers holdninger og værdier er interessant, forklarer Morten Ejrnæs: ”Forældrene kræver en pædagogisk konsekvens, hvor pædagogerne er langt mere parate til at gå i dialog. Mange af forældrene mener ikke, at pædagogerne skal tage specielle hensyn til en særligt krævende mor eller et særligt krævende barn. Det tager jo tid og opmærksomhed fra de andre børn og dermed deres barn.”

Pædagogerne er derimod tilbøjelige til at gribe situationerne fagligt an og har et mere nuanceret blik for børn og forældres forskellige behov, mener han.

”De har gennem deres uddannelse og erfaring fået kompetencer til at sætte sig ind i, hvordan andre mennesker oplever en situation og gå i dialog med dem for at finde fælles løsninger. De er mere vant til at afbalancere hensynene til individ og gruppe end en forældregruppe,” forklarer Morten Ejrnæs.

Regler er ikke løsningen

Det er altså en tydelig tendens, at forældre ønsker, at institutionerne har nogle klare regler og retningslinjer, som institutionerne melder ud og følger. Men når

forældre ønsker fælles retningslinjer og klare udmeldinger fra ledelsen, har det en bagside, påpeger Morten Ejrnæs.

”Den løsning, forældrene lægger op til, er en form for flertalsdiktatur, hvor de glemmer at tage højde for, at det måske er dem selv og deres barn, der kan komme i klemme næste gang. For hvad sker der, når deres barn for eksempel har svært ved at være på legepladsen eller får vanskeligheder i nogle andre situationer? Ønsker man så, at der bliver grebet lige så konsekvent ind?” spørger han og pointerer, at det i det lys er en stor styrke, at pædagoger er dialogorienterede og parate til at tage diskussionen og finde løsninger, der tilgodeser både det enkelte barn og gruppen.

Uenighed er et grundvilkår

Morten Ejrnæs peger på, at institutionerne har en vigtig opgave med at tydeliggøre værdien af, at der næsten altid er forskellige holdninger og værdier internt i personalegruppen. For det er ikke sådan, at den pædagogiske faglighed og professionalisme betyder, at pædagoger tackler pædagogiske spørgsmål og situationer ens. Tværtimod, så vil forældre opleve, at pædagoger har forskellige holdninger og handler forskelligt.

”Uenighed er et grundvilkår i pædagogisk arbejde, og det bør pædagoger og ledelse stå ved. Forældre må også have forståelse for, at pædagoger har forskellige holdninger og handler forskelligt,” siger Morten Ejrnæs.

At forlange fælles regler er ikke en holdbar løsning. Han anbefaler i stedet, at man retter spotlyset på, at det kan være en force med enighed og uenigheder på tværs af personale- og forældregrupper.

”Vi må give brede rammer for, hvordan den enkelte pædagog bruger sig selv bedst muligt i sit arbejde, og det kan man anspore forældrene til at sætte pris på. Det er faktisk en styrke for det pædagogiske arbejde, at børn møder pædagoger, der minder om far og mor, men også oplever nogen, som er anderledes. På den måde afspejler daginstitutionerne livet. Det er også til glæde for forældrene, at de stort set altid kan finde nogle i personalegruppen, som de deler holdninger med,” siger Morten Ejrnæs. •

”
Uenighed er et grundvilkår i pædagogisk arbejde, og det bør pædagoger og ledelser stå ved. Forældre må også have forståelse for, at pædagoger handler forskelligt

MORTEN EJRNÆS

Skal Karl Emil bare lære at blive siddende?

Morten Ejrnæs og Merete Monrads kortlægning af pædagogers og forældres holdninger til pædagogiske spørgsmål viser, at de to grupper ofte er meget enige, i en del tilfælde er der stor uenighed inden for både pædagog- og forældregruppen, og på enkelte punkter adskiller de sig markant. Det viser både casen om Karl Emil og en anden case, som pædagoger og forældre er blevet spurgt til i undersøgelsen. Casen om Karl Emil angives her i forkortet form:

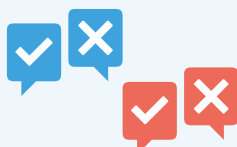
Karl Emil er 2½ år og har gået i vuggestue i tre måneder. Indkøringen er gået fint, og personalet opfatter Karl Emils forældre som engagerede i deres barn og i, hvad der foregår i vuggestuen. På Karl Emils stue er frokostpolitikken, at børnene begynder og afslutter frokosten sammen, men Karl Emil har svært ved at blive siddende, til alle børn er færdige med at spise. Karl Emils mor er bekymret over, at Karl Emil skal blive siddende og spørger dagligt ind til, hvordan frokosten er gået. Hun oplever, at Karl Emil er en meget aktiv dreng og mener ikke, at

det er et rimeligt krav, at han skal sidde ned så længe. Pædagogerne har over flere omgange talt med Karl Emils mor om det og forklaret, at det af hensyn til børnegruppen er vigtigt, at Karl Emil bliver siddende. Det giver børnene ro og tid til at spise uden at blive distraheret. Måltidet varer typisk cirka 15 minutter og pædagogernes vurdering er, at det er et spørgsmål om kort tid, før Karl Emil har vænnet sig til at blive siddende ved bordet. Karl Emils mor lytter til pædagogernes forklaringer, men er ikke enig i beslutningen om, at hendes søn ikke må gå fra bordet.

Her er forældre og pædagoger meget enige med hinanden

96 procent af forældrene og 90 procent af pædagogerne mener ikke, at pædagogerne bør lytte til Karl Emils mor og lade Karl Emil rejse sig fra bordet, inden måltidet, der som regel varer femten minutter, er forbi.

Her er både forældre og pædagoger indbyrdes uenige

49 procent af forældrene og 53 procent af pædagogerne mener, at man skal sætte punktet "Hvordan skal spisningen på Kaninstuen foregå?" på dagsordenen for næste forældremøde. I begge grupper er ca. halvdelen tilhængere af forslaget, og ca. halvdelen er modstandere.

Her er forældre og pædagoger meget uenige med hinanden

75 procent af forældrene og kun 19 procent af pædagogerne mener, at pædagogerne bør bede lederen om at fortælle Karl Emils mor, at stuepædagogerne fastsætter reglerne omkring spisning på stuen, og at hun ikke kan forvente, at der kan tages individuelle hensyn i en sådan sag.

Kilde: Uddrag fra 'Profession, holdning og habitus: Forholdet mellem pædagogers og forældres holdninger til pædagogiske spørgsmål i daginstitutioner' af Merete Monrad og Morten Ejrnæs, Dansk Sociologi, vol. 24, nr. 3 (2013).

FORSKNINGEN BAG ARTIKLEN

I forskningsprojektet 'Pædagogers holdninger, faglighed og profession' har forskerne Merete Monrad og Morten Ejrnæs fra Aalborg Universitet undersøgt pædagogers og forældres holdninger og værdier. Forskerne har givet pædagoger og forældre en række dilemmafyldte cases og spurgt dem, hvordan de synes, at pædagoger og ledelse skal handle. 511 forældre har besvaret et spørgeskema med alle cases, og 229 pædagoger har forholdt sig til casen om Karl Emil. Undersøgelsen viser, at pædagoger langt hen ad vejen er lige så uenige som forældre, og at man ikke kan tale om en generel værdikonflikt mellem pædagoger og forældre.

Projektet er støttet af BUPL's forskningspulje.

Brug BAKSPEJLET på nettet

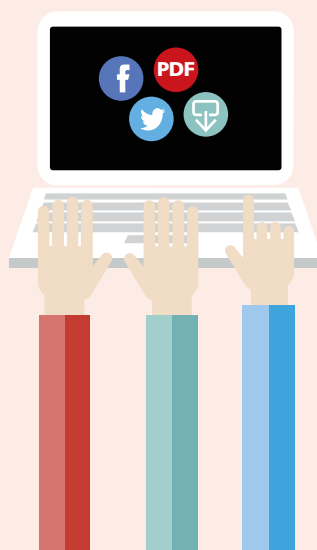

Få viden om et tema

Børneperspektiver, sociale relationer og skolestart er emner, som du nemt kan få mere viden om. På hjemmesiden www.eva.dk/bakspejlet/temaer kan du finde artikler inden for en lang række temaer. Artiklerne bygger på kvalitetsvurderet forskning samt viden og redskaber fra EVA.

Del viden med andre

På www.eva.dk/bakspejlet kan du downloade alle artikler som pdf-filer – lige til at sende videre eller dele med andre på sociale medier.

Skab dialog

Hvis du vil skabe dialog om et emne, kan du bruge Bakspejlets dialogkort. På www.eva.dk/bakspejlet/dialogkort finder du mange forskellige dialogkort med spørgsmål, der kan bringe jer videre. Du kan også lave dine egne dialogkort med de emner, du synes er vigtige.

tema DIGITAL KOMMUNIKATION

Hvordan oplever vi, at digital kommunikation påvirker samarbejdet med forældrene om barnet?

Hvad ved vi om, hvordan forskellige forældre oplever udbyttet af den digitale kommunikation?

Hvad egner sig til at blive kommunikeret om digitalt i samarbejdet med forældrene om barnet?

Hvordan påvirker det, vi formidler digitalt, den måde vi ellers taler og samarbejder med forældrene om barnet?

tema VEJLEDNING AF FORÆLDRE

Hvad oplever vi, at vi vejleder forældre om?

Hvordan ved vi, hvilke forældre der ønsker vejledning om hvad?

Hvordan er vi klædt på til at give forældrene vejledning, der fremmer barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse?

Hvordan kan vi organisere hverdagen i institutionen, så vi har mulighed for at have dialog med og vejlede forældrene?

tema VEJLEDNING AF FORÆLDRE

tema DIGITAL KOMMUNIKATION

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)
udforsker og udvikler kvaliteten af
dagtilbud for børn, skoler og
uddannelser.

Vi leverer viden, der bruges på alle
niveauer – fra institutioner og skoler
til kommuner og ministerier.

www.eva.dk

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

VILD MED BAKSPEJLET?

Find flere temaer og
læs tidligere numre
af magasinet på
www.eva.dk/bakspejlet